2. 2. 2016

ID: 100362

Zpeněžování

V případě vespolného zástavního práva je zástavní věřitel oprávněn domáhat se uspokojení celé pohledávky anebo její části z kterékoliv zástavy. O tom, z které zástavy se bude zástavní věřitel uspokojovat, nerozhoduje osobní dlužník, ani dlužník zástavní, ale pouze zástavní věřitel. Ten pak může navrhovat zpeněžení jedné ze zástav, případně obou, aniž by se proti takovému postupu mohl kterýkoliv ze zástavních dlužníků bránit. Každé zástavní právo zajišťující stejnou pohledávku představuje relativně samostatný zajišťovací prostředek. Práva a povinnosti tvořící zástavní právo se vztahují pouze na účastníky toho kterého konkrétního vztahu. Skutečnost, že pohledávka zajištěná zástavním právem váznoucím na majetku obligačního dlužníka je dále zajištěna zástavním právem váznoucím na majetku jiné osoby (zástavního dlužníka), proto nemá při zpeněžování majetku tvořícího zástavu právní význam. Nic na tom nemění ani ta okolnost, že výtěžek zpeněžení jedné ze zástav zprostředkovaně může ovlivnit právní postavení jiného zástavního dlužníka tím, že se změní výše zajišťované pohledávky. Skutečnost, že na výsledku zpeněžení jiné zástavy má (může mít) zástavní dlužník ekonomický zájem, však ještě neznamená, že by měl mít možnost zasahovat do právního vztahu existujícího mezi zástavním věřitelem a (jiným) zástavním dlužníkem.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 ICdo 26/2013, ze dne 31.8.2015)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce M. K., zastoupeného Mgr. P.B.K., advokátkou, se sídlem v P., proti žalovaným 1/ JUDr. Jiřímu Švihlovi, advokátovi, se sídlem v Č.B., jako insolvenčnímu správci dlužníka CB KOROSTENSKI s. r. o. a 2/ GENERAL SERVIS CB s. r. o., se sídlem v Č.B., zastoupenému Mgr. F.P., advokátem, se sídlem v Č.B., o neplatnost kupní smlouvy, eventuálně o určení vlastnictví k nemovitostem, vedené u Krajského soudu v Českých Budějovicích pod sp. zn. 27 ICm 524/2011, jako incidenční spor v insolvenční věci dlužníka CB KOROSTENSKI s. r. o., se sídlem v Č.B., vedené u Krajského soudu v Českých Budějovicích pod sp. zn. KSCB 27 INS 2203/2010, o dovolání žalobce proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 22. listopadu 2012, č. j. 27 ICm 524/2011, 102 VSPH 80/2012-177 (KSCB 27 INS 2203/2010), tak, že dovolání se zamítá.

Z odůvodnění:

Žalobou ze dne 2. března 2011 napadl žalobce (M. K.) platnost kupní smlouvy ze dne 7. února 2011, kterou první žalovaný (JUDr. Jiří Švihla) jako insolvenční správce dlužníka CB KOROSTENSKI s. r. o. (dále jen „dlužník“) zpeněžil nemovitosti ve vlastnictví dlužníka zapsané na LV č. 1549, pro katastrální území Č. B. (dále též jen „nemovitosti dlužníka“ nebo „sporné nemovitosti“) prodejem mimo dražbu druhému žalovanému (společnosti GENERAL SERVIS CB s. r. o.) a in eventum navrhl určení, že vlastníkem těchto nemovitostí je dlužník.

Rozsudkem ze dne 13. října 2011, č. j. 27 ICm 524/2011-106, Krajský soud v Českých Budějovicích (dále jen „insolvenční soud“) zamítl žalobu o určení, že kupní smlouva ze dne 7. února 2011 je neplatná (bod I. výroku), zamítl žalobu o určení, že dlužník je vlastníkem sporných nemovitostí (bod II. výroku) a rozhodl o nákladech řízení (bod III. výroku).

Insolvenční soud vyšel z toho, že:

1/ Usnesením ze dne 5. května 2010, č. j. KSCB 27 INS 2203/2010-A-19, zjistil úpadek dlužníka a insolvenčním správcem ustanovil prvního žalovaného. Usnesením ze dne 20. srpna 2010, č. j. KSCB

27 INS 2203/2010-B-31, pak prohlásil konkurs na majetek dlužníka.
2/ První žalovaný sepsal do majetkové podstaty dlužníka mimo jiné i sporné nemovitosti.
3/ Žalobce je vlastníkem nemovitostí zapsaných na LV č. 2099, pro katastrální území Č. B. (dále jen „nemovitosti žalobce“).
4/ Předchozí vlastníci tyto nemovitosti (nemovitosti dlužníka i nemovitosti žalobce) zatížili zástavními právy na základě smluv o zřízení zástavního práva ze dne 30. září 2008 k zajištění pohledávky věřitele Oberbank AG (dále jen „banka“) za dlužníkem ve výši 26 990 000 Kč.
5/ Na nemovitostech dlužníka dále vázne zástavní právo i k zajištění pohledávek dalších věřitelů, a to České republiky – České správy sociálního zabezpečení dále jen („ČSSZ“) [zástavní věřitel druhý v pořadí] a Mgr. L. Z. (dále jen „věřitel Z“) [zástavní věřitel třetí v pořadí].
6/ První žalovaný nechal nemovitosti dlužníka ocenit v souladu s § 219 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona), znalcem Ing. Radimem Kambou, který odhadl jejich obvyklou cenu na 20 miliónů Kč.
7/ Nemovitosti dlužníka se nepodařilo prodat prostřednictvím oslovených realitních kanceláří, ani prostřednictvím inzerce.
8/ Banka a ČSSZ udělily prvnímu žalovanému pokyn, aby nemovitosti dlužníka zpeněžil mimo dražbu za minimální cenu 16 miliónů Kč formou veřejné nabídky.
9/ Věřitel Z naopak dne 10. ledna 2011 sdělil prvnímu žalovanému, že nesouhlasí se zpeněžením nemovitostí dlužníka za částku 16 miliónů Kč a požaduje zpeněžení za částku minimálně 30 miliónů Kč.
10/ Výběrového řízení na kupujícího se vedle druhého žalovaného zúčastnila společnost HoSPORT s. r. o., která však vzala nabídku na koupi nemovitostí dlužníka zpět.
11/ Insolvenční soud usnesením ze dne 4. února 2011, č. j. KSCB 27 INS 2203/2010-B-53, vyslovil souhlas s prodejem nemovitostí dlužníka mimo dražbu druhému žalovanému za částku 16 miliónů Kč.
12/ Dne 7. února 2011 prodal první žalovaný nemovitosti dlužníka druhému žalovanému za kupní cenu 16 miliónů Kč.

Na tomto základě insolvenční soud nejprve dovodil, že neuvádí-li ustanovení § 289 odst. 3 insolvenčního zákona, kdo může napadnout platnost smluv, jimiž došlo ke zpeněžení majetku z majetkové podstaty dlužníka mimo dražbu, je nutno ve vazbě na ustanovení § 7 odst. 1 insolvenčního zákona vyjít z ustanovení § 80 písm. c/ zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“). To podle insolvenčního soudu znamená, že u určovacích žalob (jíž je i daná incidenční žaloba) je nutno, aby žalobce prokázal naléhavý právní zájem (na požadovaném určení). Byť žalobce není účastníkem insolvenčního řízení ani smluvní stranou napadené kupní smlouvy, podle insolvenčního soudu má naléhavý právní zájem na požadovaném určení, neboť „žalobce zajišťuje shodně s majetkem dlužníka shodnou pohledávku“ banky a „za čím větší cenu by byl majetek zpeněžen“, tím „i by byla nižší povinnost žalobce“ uspokojit banku z titulu jeho povinnosti zástavního dlužníka.

Samotnou kupní smlouvu pak insolvenční soud měl za platnou, neboť:

a/ nemovitosti dlužníka byly prodány za „reálnou kupní cenu, kterou lze dosáhnout v daném čase a místě“,
b/ souhlas soudu ani věřitelského výboru nebyl nutný (dle insolvenčního soudu má ustanovení § 293 insolvenčního zákona přednost před úpravou podle § 289 odst. 1 insolvenčního zákona a při prodeji zajištěného majetku mimo dražbu není nutný souhlas věřitelského výboru ani insolvenčního soudu),
c/ věřitel Z, který s prodejem nemovitostí dlužníka nesouhlasil, přestal být zajištěným věřitelem, když nebyl úspěšný v incidenčním sporu, kterým byla řešena pravost jeho pohledávky co do výše 9 811 200 Kč; tomuto věřiteli pak zbyla pouze pohledávka ve výši 271 838 Kč, a proto se k jím přihlášené pohledávce v souladu s ustanovením § 178 insolvenčního zákona nepřihlíží,

d/ insolvenční soud vyslovil souhlas se zpeněžením nemovitostí dlužníka jejich prodejem mimo dražbu druhému žalovanému za cenu 16 miliónů Kč.

K odvolání žalobce Vrchní soud v Praze napadeným rozhodnutím změnil rozsudek insolvenčního soudu v bodě III. výroku o nákladech řízení; jinak jej potvrdil (první výrok) a rozhodl o nákladech odvolacího řízení (druhý a třetí výrok).

Odvolací soud oproti insolvenčnímu soudu dospěl k závěru, že žalobce není aktivně legitimován k podání žaloby podle ustanovení § 289 odst. 3 insolvenčního zákona. Vyšel přitom z toho, že smysl úpravy obsažené v označeném ustanovení insolvenčního zákona spočívá v definitivním vyřešení otázky neplatnosti smluv, jimiž došlo ke zpeněžení (majetku) mimo dražbu, ještě v průběhu insolvenčního řízení. Důvodem časového omezení pro podání žaloby je zjevně skutečnost, že by zahájení takového řízení po skončení insolvenčního řízení vyvolalo stěží reparovatelné důsledky. Podle odvolacího soudu jde především o to, aby později nebyl zpochybňován výsledek řešení úpadku, jímž je – jde-li (jako v posuzované věci) o konkurs – zásadně poměrné uspokojení zjištěných pohledávek věřitelů z výnosu zpeněžení majetkové podstaty. Proto může kterýkoliv z účastníků insolvenčního řízení (věřitelé či dlužník) nebo účastník smlouvy, popř. v řízení nově ustanovený insolvenční správce nejpozději do skončení insolvenčního řízení napadnout u insolvenčního soudu platnost smlouvy o prodeji (majetkové podstaty) mimo dražbu.

V posuzované věci pak měl odvolací soud za podstatné, že žalobce není přihlášeným věřitelem. Není tak účastníkem řízení podle ustanovení § 14 insolvenčního zákona, vzhledem k tomu, že v insolvenčním řízení nebyly zpeněženy žádné věci v jeho vlastnictví, a žalobce tedy neuplatňoval ani žádné jemu svědčící právo. Žalobce není účastníkem insolvenčního řízení ani podle ustanovení § 15 insolvenčního zákona, a konečně není ani „účastníkem právního vztahu založeného kupní smlouvou ze dne 7. února 2011, resp. ani žádnou z dalších osob oprávněných napadnout platnost smluv, jimiž došlo ke zpeněžení majetkové podstaty mimo dražbu“.

Proti potvrzujícímu výroku rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání, které má za přípustné, neboť napadené rozhodnutí spočívá na vyřešení otázky hmotného a procesního práva (aktivní legitimace k podání žaloby dle ustanovení § 289 odst. 3 insolvenčního zákona), která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla řešena, tvrdí, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci, a navrhuje, aby Nejvyšší soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Dovolatel se ztotožňuje s právním názorem insolvenčního soudu, podle něhož je aktivně věcně legitimován k podání žaloby, když má za to, že prokázal naléhavý právní zájem na určení neplatnosti uvedené kupní smlouvy, eventuálně na určení vlastnictví k nemovitostem dlužníka. Míní, že jako vlastníka zástavy určené k zajištění dalších závazků dlužníka vůči bance ho bezprostředně ovlivňuje výše sjednané kupní ceny v kupní smlouvě. Od ní se totiž přímo odvíjí skutečnost, zda budou zpeněžovány nemovitosti dovolatele a v jaké míře. Podle dovolatele byla kupní cena, sjednaná v napadené kupní smlouvě, nepřiměřeně nízká.

V případě nedostatku aktivní legitimace by podle dovolatele bylo porušeno jeho právo na spravedlivý proces podle čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, když by mu nebylo umožněno domáhat se svého práva u nezávislého a nestranného soudu v situaci, kdy žaloba o určení neplatnosti kupní smlouvy byla jediným možným instrumentem ochrany jeho práv.

Druhý žalovaný se v podaném vyjádření zcela ztotožnil se závěry napadeného rozhodnutí.

Rozhodné znění občanského soudního řádu pro dovolací řízení (do 31. prosince 2012) se podává z bodu 7., článku II, zákona č. 404/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

Dovolání je přípustné podle § 237 odst. 1 písm. a/ o. s. ř. (k tomu srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. dubna 1998, sp. zn. 2 Cdon 931/97, uveřejněné pod číslem 52/1999 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, a rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. července 2003, sp. zn. 29 Cdo 2631/2000, uveřejněný v časopise Soudní judikatura, číslo 11, ročník 2003, pod číslem 190), není však důvodné.

Nejvyšší soud se v hranicích právních otázek vymezených dovoláním zabýval dovolatelem uplatněným dovolacím důvodem, tedy správností právního posouzení věci (§ 241a odst. 2 písm. b/ o. s. ř.).

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Podle § 286 odst. 1 insolvenčního zákona lze majetkovou podstatu zpeněžit a/ veřejnou dražbou podle zvláštního právního předpisu, b/ prodejem movitých věcí a nemovitostí podle ustanovení občanského soudního řádu o výkonu rozhodnutí, c/ prodejem majetku mimo dražbu.

Podle § 289 odst. 3 insolvenčního zákona platnost smluv, kterými došlo ke zpeněžení mimo dražbu, lze napadnout jen žalobou podanou u insolvenčního soudu nejpozději do skončení insolvenčního řízení; jde o incidenční spor.

Podle ustanovení § 293 insolvenčního zákona jde-li o zpeněžení věci, práva, pohledávky nebo jiné majetkové hodnoty, která slouží k zajištění pohledávky, je insolvenční správce vázán pokyny zajištěného věřitele směřujícími ke zpeněžení; je-li zajištěných věřitelů více, mohou tyto pokyny udělit insolvenčnímu správci pouze společně. Insolvenční správce může tyto pokyny odmítnout, má-li za to, že předmět zajištění lze zpeněžit výhodněji; v takovém případě požádá insolvenční soud o jejich přezkoumání v rámci dohlédací činnosti.

Podle § 153 odst. 3 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku (dále jen „obč. zák.“) pohledávka může být zajištěna zástavním právem na několika samostatných zástavách (vespolné zástavní právo).

Podle § 165a obč. zák. zástavu lze zpeněžit na návrh zástavního věřitele ve veřejné dražbě nebo soudním prodejem zástavy. Při nařízení soudního prodeje zástavy a při prodeji zástavy soudem se postupuje podle občanského soudního řádu (odstavec 1). Je-li pohledávka zajištěna více zástavami, může zástavní věřitel navrhnout zpeněžení kterékoliv z nich nebo, je-li to třeba k uspokojení pohledávky, může navrhnout i prodej více nebo všech těchto zástav (odstavec 2). Právo zástavního věřitele domáhat se uspokojení pohledávky zajištěné zástavním právem u soudu po dlužníku není ustanoveními odstavců 1 a 2 dotčeno (odstavec 3).

Podle § 160 insolvenčního zákona se incidenční spor projedná a rozhodne na návrh oprávněné osoby, podaný v rámci insolvenčního řízení u insolvenčního soudu; tento návrh má povahu žaloby (odstavec 1).

Podle § 80 písm. c/ o. s. ř. lze žalobou (návrhem na zahájení řízení) uplatnit, aby bylo rozhodnuto zejména o určení, zda tu právní vztah nebo právo je či není, je-li na tom naléhavý právní zájem.

S ohledem na datum uzavření napadené kupní smlouvy jsou pro posouzení věci rozhodná označená zákonná ustanovení v jejich znění účinném ke dni 7. února 2011.

Dovolatel se mýlí především v tom, že zaměňuje naléhavý právní zájem na žalobou požadovaném určení s aktivní věcnou legitimací. Zatímco (aktivní) věcnou legitimaci v řízení o určení, zda tu právní vztah nebo právo je či není, má ten, kdo je účasten právního vztahu nebo práva, o něž v řízení jde, nebo jehož právní sféry se sporný právní vztah nebo sporné právo týká (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. ledna 2006, sp. zn. 29 Odo 294/2003, uveřejněný pod číslem 10/2007 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, dále jen „R 10/2007“), naléhavý právní zájem na požadovaném určení vyjadřuje způsob právní ochrany, které se má dostat soudním rozhodnutím tomu, kdo má v řízení o určovací žalobě aktivní věcnou legitimaci, a to vůči tomu, kdo je k požadovanému určení pasivně věcně legitimován (v literatuře viz např. Drápal, L., Bureš. J, a kol. Občanský soudní řád I. § 1 až 200za. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, str. 527).

Odvolací soud proto nepochybil, když se nejprve zabýval tím, zda je dovolatel oprávněn napadnout platnost smlouvy, kterou insolvenční správce zpeněžil majetkovou podstatu mimo dražbu. I pro tuto žalobu totiž platí, že ji může (úspěšně) podat pouze osoba, která je věcně legitimována.

Insolvenční zákon (v ustanovení § 160 odst. 1 ani v ustanovení § 289 odst. 3) neoznačuje subjekty, které mohou podat žalobu na určení neplatnosti smlouvy, jíž byl zpeněžen majetek majetkové podstaty.

Za tohoto stavu Nejvyšší soud při úvaze o tom, zda je dovolatel oprávněnou osobou k podání žaloby, nejprve posuzoval, zda a jaké možnosti obrany by dovolateli příslušely, kdyby chtěl brojit proti způsobu realizace zástavního práva věřitele v mimoinsolvenčních poměrech. Tato metoda výkladu, kterou Nejvyšší soud opakovaně používal v poměrech úpadkového práva vycházejících ze zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání (srov. např. důvody rozsudku ze dne 27. srpna 2003, sp. zn. 29 Odo 820/2001, uveřejněného pod číslem 76/2004 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, důvody rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 8. října 2008, sp. zn. 29 Odo 1324/2006, uveřejněného pod číslem 74/2009 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek), je uplatnitelná i v poměrech vycházejících z insolvenčního zákona (viz důvody rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 26. ledna 2012, sp. zn. 29 Cdo 3963/2011, uveřejněného pod číslem 70/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

V mimoinsolvenčních poměrech stanovuje (v rozhodné době stanovilo) taxativně způsoby zpeněžení zástavy ustanovení § 165a odst. 1 obč. zák. tak, že jimi jsou veřejná dražba a soudní prodej zástavy.

Při zpeněžení zástavy veřejnou dražbou podle zákona č. 26/2000 Sb., o veřejných dražbách, mohou platnost dražby (nedobrovolné) napadat pouze osoby uvedené v § 48 odst. 3 zákona o veřejných dražbách. Mezi ně patří dlužník (§ 36 odst. 5 zákona o veřejných dražbách), zástavce (osoba, která dala věc do zástavy), zástavní dlužník (osoba, která je vlastníkem zástavy), účastník dražby (srov. § 2 písm. c/ zákona o veřejných dražbách), dražební věřitel (§ 36 odst. 3 zákona o veřejných dražbách) nebo navrhovatel, každý z nich však pouze za předpokladu, že bylo provedením dražby zasaženo podstatným způsobem do jeho práv. Osoba zajišťující pohledávku zástavního věřitele vlastním majetkem, který ve veřejné dražbě, uskutečněné za účelem uspokojení takové pohledávky, zpeněžován není (osoba ve stejném postavení jako dovolatel) právo napadat platnost dražby nemá.

Právní úprava prodeje nemovitostí podle občanského soudního řádu stanoví jako způsob ochrany jednotlivých subjektů především možnost podání opravného prostředku (odvolání) proti usnesení o ceně, dražební vyhlášce a usnesení o příklepu. Okruh subjektů, které mohou odvolání podat, je taxativně vymezen v ustanovení § 336a, § 336c a § 336k o. s. ř. Osoba zajišťující pohledávku zástavního věřitele vlastním majetkem, který při prodeji movitých věcí nebo nemovitostí podle

občanského soudního řádu uskutečněném za účelem uspokojení takové pohledávky zpeněžován není, právo podat odvolání proti výše uvedeným rozhodnutím opět nemá.

V insolvenčním řízení pak platí, že majetek zapsaný v majetkové podstatě lze zpeněžit pouze některým ze způsobů uvedených v § 286 insolvenčního zákona. Vedle veřejné dražby podle zákona o veřejných dražbách a prodeje movitých věcí a nemovitostí podle ustanovení občanského soudního řádu o výkonu rozhodnutí, lze majetek zpeněžit také prodejem mimo dražbu.

Při zpeněžení majetkové podstaty veřejnou dražbou (v tomto případě dobrovolnou) mohou platnost dražby napadat osoby uvedené v ustanovení § 24 odst. 3 zákona o veřejných dražbách (k tomu srov. R 10/2007 a rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. června 2006, sp. zn. 29 Odo 777/2006). Mezi ně patří účastník dražby (§ 2 písm. c/ zákona o veřejných dražbách), navrhovatel (kterým je podle § 17 odst. 4 zákona o dražbách insolvenční správce), osoba oprávněná z předkupního práva k předmětu dražby, osoba oprávněná z práva na přednostní nabytí předmětu dražby a osoba, k jejímuž návrhu bylo vykonatelným rozhodnutím zakázáno s předmětem dražby nakládat, každý z nich opět pouze za předpokladu, že bylo provedením dražby podstatným způsobem zasaženo do jeho práv. Platnost dražby tak nemůže napadat osoba v postavení dovolatele.

V rámci zpeněžení majetkové podstaty prodejem movitých věcí a nemovitostí podle občanského soudního řádu je možnost podat odvolání proti usnesení o ceně, dražební vyhlášce a usnesení o příklepu vymezena stejným způsobem jako v poměrech mimoinsolvenčních s tím rozdílem, že oprávněný a povinný v tomto řízení nevystupují a místo nich je zde insolvenční správce (srov. § 288 odst. 1 věta druhá insolvenčního zákona), který může rovněž podat odvolání proti usnesení o ceně, dražební vyhlášce a usnesení o příklepu (srov. § 288 odst. 3 insolvenčního zákona). Ani při tomto způsobu zpeněžení tedy nemůže prodej movitých věcí a nemovitostí (prostřednictvím odvolání) napadat osoba v postavení dovolatele.

Výše uvedené lze shrnout tak, že dovolatel by v mimoinsolvenčních poměrech neměl možnost napadnout platnost a způsob realizace zástavního práva, kdyby byl jeho předmětem jiný než dovolatelův majetek. Stejně tak by dovolatel neměl možnost zpochybnit zpeněžení předmětu zajištění v insolvenčním řízení, kdyby insolvenční správce jako způsob zpeněžení zástavy zvolil veřejnou dražbu nebo prodej věcí podle ustanovení občanského soudního řádu o výkonu rozhodnutí.

K uvedené argumentaci lze dále doplnit, že z dikce ustanovení § 165a odst. 2 obč. zák. a ustálené judikatury Nejvyššího soudu (srov. např. rozsudek ze dne 22. dubna 2008, sp. zn. 29 Odo 661/2006, uveřejněný pod číslem 105/2008 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, usnesení ze dne 17. května 2002, sp. zn. 21 Cdo 1166/2001, usnesení ze dne 18. srpna 2011, sp. zn. 29 Cdo 3973/2010) vyplývá, že v případě vespolného zástavního práva je zástavní věřitel oprávněn domáhat se uspokojení celé pohledávky anebo její části z kterékoliv zástavy. O tom, z které zástavy se bude zástavní věřitel uspokojovat, nerozhoduje osobní dlužník, ani dlužník zástavní, ale toliko zástavní věřitel. Ten pak může navrhovat zpeněžení jedné ze zástav, případně obou, aniž by se proti takovému postupu mohl kterýkoliv ze zástavních dlužníků bránit.

Každé zástavní právo zajišťující stejnou pohledávku totiž představuje relativně samostatný zajišťovací prostředek. Práva a povinnosti tvořící zástavní právo se vztahují pouze na účastníky toho kterého konkrétního vztahu. Skutečnost, že pohledávka zajištěná zástavním právem váznoucím na majetku obligačního dlužníka je dále zajištěna zástavním právem váznoucím na majetku jiné osoby (zástavního dlužníka), proto nemá při zpeněžování majetku tvořícího zástavu právní význam.

Nic na tom nemění ani ta okolnost, že výtěžek zpeněžení jedné ze zástav zprostředkovaně může ovlivnit právní postavení jiného zástavního dlužníka tím, že se změní výše zajišťované pohledávky.

Skutečnost, že na výsledku zpeněžení jiné zástavy má (může mít) zástavní dlužník ekonomický zájem, však ještě neznamená, že by měl mít možnost zasahovat do právního vztahu existujícího mezi zástavním věřitelem a (jiným) zástavním dlužníkem.

Nelze též přehlédnout, že dovolatel při své argumentaci vychází z (nevysloveného) předpokladu, podle něhož měly (musely) být zpeněženy jako první v pořadí nemovitosti (obligačního) dlužníka. Zcela však pomíjí, že – není-li dohodnuto něco jiného – je na zástavním věřiteli, ze které zástavy a v jakém pořadí bude uspokojovat svou zajištěnou pohledávku (k tomu opět srov. ustanovení § 165a odst. 2 obč. zák.). Kdyby se zástavní věřitel rozhodl uspokojit zajištěnou pohledávku nejprve z nemovitostí dovolatele, aniž by předtím byly zpeněženy nemovitosti dlužníka, nemohl by tomu dovolatel nijak zabránit.

Nejvyšší soud proto shledává závěr odvolacího soudu, podle něhož dovolatel, který není účastníkem insolvenčního řízení a zároveň není ani „účastníkem právního vztahu založeného kupní smlouvou ze dne 7. února 2011“ není legitimován k podání žaloby dle § 289 odst. 3 insolvenčního zákona, správným.

Zbývá dodat, že důvody, pro které Nejvyšší soud neměl dovolatele za osobu oprávněnou ke zpochybnění platnosti kupní smlouvy, se (tím spíše) plně uplatní i ve vztahu k dovolatelovu požadavku na určení, že dlužník je vlastníkem sporných nemovitostí. Ani k tomu není dovolatel věcně legitimován.

Vzhledem k tomu, že se dovolateli nepodařilo zpochybnit správnost právního posouzení věci odvolacím soudem, Nejvyšší soud, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), dovolání podle § 243b odst. 2 části věty před středníkem o. s. ř. zamítl.

zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

Další články:

- Náklady řízení (exkluzivně pro předplatitele)
- Propuštění duchovních (exkluzivně pro předplatitele)
- Skutková zjištění
- Tarifní hodnota (exkluzivně pro předplatitele)
- Předčasný důchod
- Předběžné opatření
- Prozatímní rozhodnutí
- Prozatímní rozhodnutí
- Imise (exkluzivně pro předplatitele)
- Neplatnost právního úkonu
- Ochrana přírody (exkluzivně pro předplatitele)